

Turistički potencijal Alpa u Austriji

Trajbar, Kristina

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Međimurje in Čakovec / Međimursko veleučilište u Čakovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:110:321903>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-11**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic of Međimurje in Čakovec Repository -
Polytechnic of Međimurje Undergraduate and
Graduate Theses Repository](#)

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I
SPORTA

Kristina Trajbar

TURISTIČKI POTENCIJAL ALPA U AUSTRIJI

ZAVRŠNI RAD

Čakovec, rujan 2023.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I
SPORTA

Kristina Trajbar

TURISTIČKI POTENCIJAL ALPA U AUSTRIJI
TOURISTIC POTENTIAL OF ALPS IN AUSTRIA

ZAVRŠNI RAD

Mentorica:

dr. sc. Mihaela Mesarić, pred.

Čakovec, rujan 2023.

Čakovec, 26. travnja 2023.

država: **Republika Hrvatska**
Predmet: **Turistička geografija**

ZAVRŠNI ZADATAK br. 2022-MTS-R-76

Pristupnik: **Kristina Trajbar (0356000028)**
Studij: Redoviti preddiplomski stručni studij Menadžment turizma i sporta
Smjer: Menadžment turizma

Zadatak: **Turistički potencijal Alpi u Austriji**

Opis zadatka:

U radu je potrebno dati opis Alpi te prostorno ih definirati na području Austrije. Također, potrebno je analizirati turistički potencijal Alpi kroz analizu dosadašnjeg turističkog korištenja te potencijalnog. Naglasak treba biti na turističkim regijama Austrije kroz koje se protežu Alpe te dati pregled najznačajnijih turističkih lokaliteta u alpskom dijelu Austrije.

Zadatak uručen pristupniku: 26. travnja 2023.
Rok za predaju rada: 20. rujna 2023.

Mentor:

dr. sc. Mihaela Mesarić, pred.

Predsjednik povjerenstva za
završni ispit:

Zahvala

Zahvaljujem mentorici, dr. sc. Mihaeli Mesarić, na mentorstvu i usmjeravanju tijekom pisanja ovoga završnog rada. Hvala na korisnim savjetima koji su doprinijeli kvaliteti rada te razlaganju teme u strukturiranu cjelinu.

Kristina Trajbar

Sažetak

Ovaj rad bavi se turističkim regijama na kojima se protežu Alpe u Austriji. Republika Austrija planinska je kontinentalna država u srednjoj i južnoj Europi koja leži na Alpama. Sastoji se od devet saveznih zemalja. Ima veliku turističku važnost zbog bogate povijesti, raznolikih prirodnih turističkih resursa te dobre prometne povezanosti. Prirodna bogatstva zemlje nalaze se u alpskim i izvanalpskim pokrajinama. Alpe zauzimaju većinu površine zemlje, no izvanalpske pokrajine imaju veću važnost u gospodarskom smislu. Zbog dobrog upravljanja svojim prirodnim i antropogenim resursima, Austrija ima dobro razvijen turizam. Ovaj rad bavi se turističkim lokalitetima Austrije samo u alpskom području. Odabrani lokaliteti navedeni u radu privlače turiste u velikom broju. Beč, austrijski glavni grad, privlači najveći dio turista, no ovaj rad ne bavi se peripanonskom regijom. Destinacije koje su navedene u ovom radu raspoređene su po turističkim regijama kojima pripadaju. U regiji Zapadne Alpe izdvojeni su gradovi Innsbruck, Bregenz, lječilišni grad Bad Gastein, skijališta Ischgl, Kitzbühel, ledenjak Pasterze, najviši vrh Austrije Grossglockner, jezero Achensee te Nacionalni park Visoke Ture. U Sjevernim Alpama nalazi se grad Linz, jezera Mondsee, Wolfgangsee, Zellersko jezero, skijališno odredište Schladming, planinski kraj Salzkammergut, Nacionalni park Kalkalpen te Nacionalni park Thayatal. U Južnim Alpama izdvojen je grad Klagenfurt am Wörthersee, Vrpsko i Osojsko jezero, hodočasničko središte Mariazell, skijalište Obertauern, jezero Weissensee, Millstättersko jezero te Nacionalni park Gesause. U sljedećem poglavlju navedeni su podaci o broju dolazaka 2002., 2011. i 2022. godine po saveznim državama. Prikazan je i broj noćenja u Austriji u navedenim godinama. Zatim je naveden nominalni turistički izvoz po glavi stanovnika u odnosu na međunarodni turizam. U posljednjem dijelu rada donesen je zaključak.

Ključne riječi: *Austrija, turizam, turistički lokaliteti, Alpe, alpske regije, jezero, nacionalni park*

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. CILJ I METODOLOGIJA RADA	2
3. GEOGRAFSKE ZNAČAJKE AUSTRIJE	3
4. GEOGRAFSKE ZNAČAJKE ALPA	7
5. TURISTIČKE REGIJE ALPA U AUSTRIJI	10
5.1. ZAPADNE ALPE	10
5.1.1. Innsbruck	11
5.1.2. Bregenz.....	12
5.1.3. Ischgl	13
5.1.4. Kitzbühel	14
5.1.5. Ledenjak Pasterze.....	14
5.1.6. Bad Gastein	15
5.1.7. Grossglockner.....	15
5.1.8. Ledenjačko jezero Achensee	16
5.1.9. Nacionalni park Visoke Ture	16
5.2. SJEVERNE ALPE	17
5.2.1. Linz.....	17
5.2.2. Salzkammergut.....	18
5.2.3. Bad Ischl.....	19
5.2.4. Mondsee	19
5.2.6. Schladming.....	20
5.2.7. Zellersko jezero	20
5.2.8. Nacionalni park Kalkalpen.....	20
5.2.9. Nacionalni park Thayatal	20
5.3. JUŽNE ALPE.....	21
5.3.1. Klagenfurt am Wörthersee	21
5.3.2. Vrpsko jezero	22
5.3.3. Osojsko jezero	23
5.3.4. Mariazell.....	23
5.3.5. Obertauern.....	24
5.3.6. Jezero Weissensee	25
5.3.7. Millstättersko jezero	25
5.3.8. Nacionalni park Gesäuse	26

6. TURISTIČKI PROMET AUSTRIJE	27
7. ZAKLJUČAK	30
LITERATURA.....	31
POPIS ILUSTRACIJA.....	34
POPIS TABLICA.....	35

1. UVOD

Turizam je važna gospodarska grana u Austriji. Velik broj turista dolazi i zimi i ljeti, jer je to zemlja koja je doista bogata prirodnim i antropogenim resursima. Divan krajolik u mnogim turističkim destinacijama privlači posjetitelje iz cijelog svijeta, a velik dio tih destinacija nalazi se upravo u Alpama. Zimski sportovi, skijališta, lječilišta, toplice i bogata gastronomska ponuda samo su dio bogate austrijske turističke ponude te dobar primjer kako se prirodni resursi mogu valorizirati. Antropogeni resursi poput muzeja, kazališta i raznih manifestacija također su vrlo poznati i posjećeni zbog duge kulturne povijesti.

Prema Bilenu i Bučaru (2004), Austrija je jedna od dviju izrazitih alpskih zemalja. Čak se 70 % njezina teritorija prostire u Alpama. Po svom položaju Austrija je relativno zatvorena kontinentalna srednjoeuropska zemlja. Plovni Dunav donekle zamjenjuje položaj na obalama mora. Prirodna bogatstva Austrije razmještena su u dva različita dijela zemlje, tj. u alpskim i izvanalpskim pokrajinama. Alpe zauzimaju 75 % ukupne površine zemlje, ali u gospodarskom pogledu imaju manje značenje od izvanalpskih pokrajina. Gospodarski važni prirodni izvori u Alpama jesu šume, pašnjaci, hidroenergija i nešto ruda, ali prirodne atraktivnosti Alpa stvorile su izvanrednu osnovu za razvoj turizma. Austrija je htjela i znala iskoristiti prednosti položaja, prirodne i antropogene resurse, pa je to danas jedna od najrazvijenijih zemalja svijeta i vodeća alpska turistička zemlja.

Bilen i Bučar (2004) također navode da je razvoj turizma u Austriji započeo potkraj prošlog stoljeća, i to najprije razvojem toplica, zatim planinarstva i alpinizma, pa tek kasnije skijanja i drugih zimskih sportova. Dakako, afirmiraju se najprije toplice i naselja uz prometnice, odnosno ceste i željezničku prugu. Općenito, turizam je u Austriji strateški značajna gospodarska djelatnost. Njemu su podređeni svi planovi razvoja, a turizam je podigao opći i individualni standard. Posebno značenje turizam ima u zaustavljanju migracija prema velikim gradovima, odnosno utječe na razvoj malih naselja slabo naseljenog alpskog prostora.

2. CILJ I METODOLOGIJA RADA

Tema ovoga rada jest „Turistički potencijal Alpa u Austriji“. Cilj rada je razjasniti geografske značajke Austrije te Alpa. Zatim, analizirati turistički potencijal Alpa u Austriji kroz turističke regije Austrije kroz koje se protežu Alpe uz pregled najznačajnijih turističkih lokaliteta u alpskom dijelu Austrije. Rad je napisan kabinetskom metodom.

Predmet ovoga završnog rada jest analiza turističkog potencijala Alpa kroz analizu dosadašnjih i potencijalnih turističkih resursa, s naglaskom na turističke regije Austrije kroz koje se protežu Alpe.

U radu se prvenstveno koriste sekundarni podaci s mrežnih stranica Turističke zajednice Republike Austrije te se analiziraju podaci i prikazuju u novom kontekstu. Izdvojene destinacije koje su razvrstane ovisno o tome kojoj turističkoj regiji pripadaju opisane su te su dane glavne informacije o njima. U posljednjem dijelu rada navedeni su turistički podaci s mrežne stranice Vanjskog ureda za trgovinu Republike Austrije.

3. GEOGRAFSKE ZNAČAJKE AUSTRIJE

Prema Curiću, Glamuzini i Opačiću (2013), Austrija je pretežito planinska kopnena država južne i srednje Europe. Zajedno sa Švicarskom okarakterizirana je kao neutralna jezgra Europe. Zauzima središnji i istočni dio alpskoga pojasa na kontaktu s Panonskom nizinom. Ima važan prometno-geografski položaj, baš kao i Švicarska, jer preko njezina teritorija vode glavne prometnice koje povezuju sredozemne zemlje sa srednjom Europom.

Curić, Glamuzina i Opačić (2013) navode da je Austrija turistički najposjećenija alpska zemlja, premda ima kraću turističku tradiciju od Švicarske. Za razliku od Švicarske, Austrija se oslanja na suprotan koncept turističkog razvoja, tj. na masovni turizam. Takva je politika ostavila traga u prostoru, i to zbog prekomjerne izgradnje smještajnih objekata i kuća za odmor i rekreaciju u zimovalištima. U svojem turističkom razvoju također se oslanja na valorizaciju atraktivnih prirodnih čimbenika, u prvom redu klimatskih i geomorfoloških. Jedina je razlika u tome što atraktivni društveni čimbenici, ponajprije kulturno-povijesni spomenici i u manjoj mjeri priredbe, u austrijskom turizmu imaju veću ulogu nego u švicarskom. Zimski sportsko-rekreacijski turizam ima glavnu ulogu, a austrijski dio Alpa odlikuje se većom količinom snijega i dužom insolacijom.

Austrija se nalazi u umjerenom klimatskom pojasu. Prevladava srednjoeuropska klima te su primjetni klimatski utjecaji Atlantika. Geografski položaj dovodi do velikih razlika u temperaturi i klimatskim karakteristikama tijekom godine. (URL 1)

Na sljedećoj slici može se vidjeti da je, prema klasifikaciji Köppen- Geiger, Austrija podijeljena u 5 klimatskih zona:

EF – klima vječnog mraza

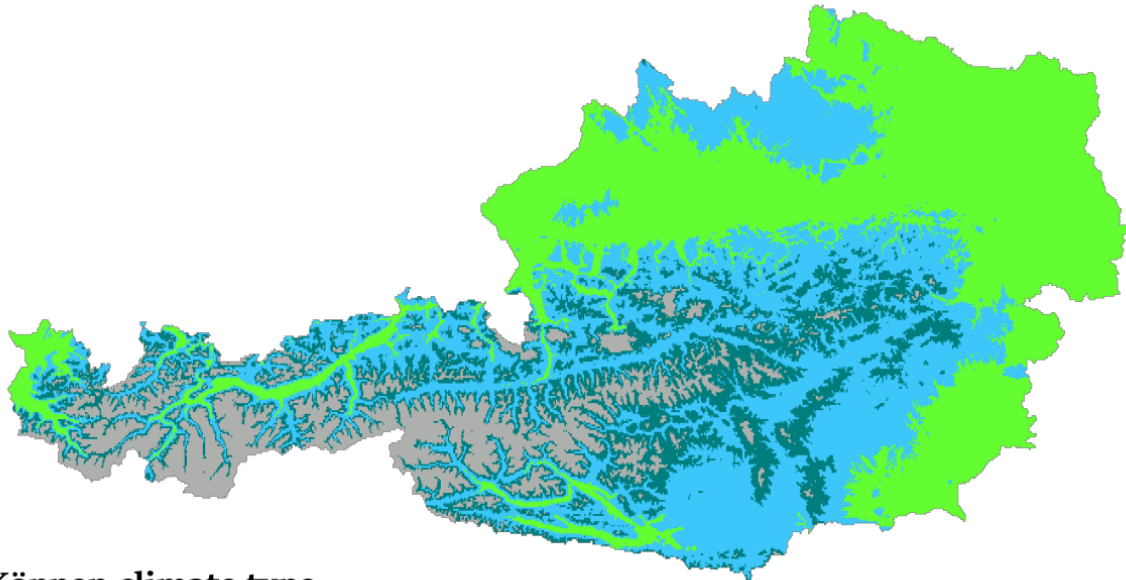
ET – klima tundre

Dfc – klima tundre sa svježim ljetom

Dfb – ljetna kontinentalna klima

Cfb – oceanska klima

Köppen climate types of Austria

Köppen climate type

EF (Ice-cap)	Dfb (Warm-summer humid continental)
ET (Tundra)	Cfb (Oceanic)
Dfc (Subarctic)	

*Isotherm used to separate temperate (C) and continental (D) climates is -3°C
Data source: Climate types calculated from data from WorldClim.org

Izvor: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Austria_K%C3%B6ppen.svg

Austrijska fauna karakteristična je za srednju Europu sa životinjskim vrstama poput jelena, zeca, fazana ili lisice. Autohtone vrste u alpskim regijama su divokoza, mrmot, orao i planinska čavka, dok je panonska fauna poznata po ogromnoj populaciji ptica u Nežiderskom jezeru kao što su čaplja, žličarka, divlja guska i mnoge druge. (URL 2)

Flora je raznolika, a zemlja je vrlo šumovita. Karakteristične šume su one bukve, hrasta ili jele, a na višim predjelima Alpa ariš i bor. U Alpama se često mogu pronaći runolist, arnika, alpska ruža i vrijesak. Na sjevernom rubu Alpa dominiraju travnjaci. (URL 2)

Hrvatska turistička zajednica (URL 3) navodi da je površina Austrije 83.882,86 km² te da graniči s 8 zemalja. Graniči s Češkom na sjeveru, s Lihtenštajnom i Švicarskom na zapadu, s Mađarskom i Slovačkom na istoku te s Njemačkom na sjeverozapadu. (URL 3)

Hrvatska enciklopedija (URL 4) navodi da Austrijanci čine većinu stanovništva. U zemlji živi mnogo manjina, a neke od većih manjina su Nijemci, Švicarci, Srbi, Bošnjaci, Turci (uglavnom u okolici Beča), Mađari, Hrvati (žive uglavnom u Gradišću) te Slovenci (žive uglavnom u Koruškoj). Službeni jezik je njemački, a oko tri četvrtine Austrijanaca su kršćani, većinom rimokatolici.

Što se tiče političkog uređenja, Republika Austrija parlamentarna je država koja je sačinjena od devet pokrajina. Svaka pokrajina ima vlastitu pokrajinsku vladu koja na čelu ima pokrajinskog predsjednika. (URL 5)

Savezne države su: Gradišće (njem. *Burgenland*), Koruška (njem. *Kärnten*), Donja Austrija (njem. *Niederösterreich*), Gornja Austrija (njem. *Oberösterreich*), Salzburg, Štajerska (njem. *Steiermark*), Tirol, Vorarlberg i Beč (njem. *Wien*). Prema podacima iz srpnja 2022. godine, Austrija ima 9.061.848 stanovnika. Članica je Europske unije od 1995. godine. U tablici su navedeni glavni gradovi pojedine pokrajine odnosno savezne države te broj stanovnika svake. (URL 5)

Tablica 1. Savezne države, glavni gradovi te broj stanovnika

Savezna država	Glavni grad	Broj stanovnika
Gradišće	Eisenstadt	300.457
Koruška	Klagenfurt	567.644
Donja Austrija	Sveti Hipolit	1.713.456
Beč	Beč	1.962.779
Salzburg	Salzburg	566.751
Tirol	Innsbruck	768.443
Gornja Austrija	Linz	1.517.477
Vorarlberg	Bregenz	404.415
Štajerska	Graz	1.260.417

Izvor: <https://www.htz.hr/sites/default/files/2023-02/Austrija%20-%20izdanje%202023.pdf>

Gospodarstvo Republike Austrije može se okarakterizirati kao stabilno gospodarstvo. Hrvatska turistička zajednica u svom Profilu turističkog tržišta – Austrija objavila je da BDP po stanovniku za 2022. godinu iznosi 41.385 eura, a stopa nezaposlenosti za 2022. godinu iznosila je 7,8 %. Najvažnija rijeka u Austriji je Dunav, a najveće jezero je Nežidersko jezero (njem. *Neusiedler See*) u Gradišću; 77 % njegove ukupne veličine nalazi se u Austriji, dok se ostatak

nalazi u Mađarskoj. Važna su i jezera Attersee, Traunsee te Bodensko jezero (njem. *Bodensee*). Jezera Attersee i Traunsee nalaze se u regiji Salzkammergut u Gornjoj Austriji. Bodensko jezero graniči još sa Švicarskom i Njemačkom. (URL 5)

Ured za vanjsku trgovinu Republike Austrije (URL 6) navodi da su glavne sirovine koje se eksploatiraju u Austriji željezna ruda, smeđi ugljen, nafta i plin, drvo, sol, kremen pijesak, gips, olovo i cink, grafit te kaolin. Najvažnije industrijske grane iz kojih se izvozi najviše dobara su: prehrambena industrija, strojarstvo, kemijska industrija, industrija motornih vozila, industrija elektronskih i električnih uređaja te papirna i drvna industrija. Turizam također ima veliku gospodarsku ulogu. U Gornjoj Austriji najvažnije grane su industrija željeza i čelika te kemijska i strojarska industrija. U Salzburgu najvažnije su elektro i drvna industrija, industrija papira te usluge u veletrgovini i prometu. Vorarlberg je poznat po tekstilnoj industriji, dok su u Koruškoj dominantne drvna industrija i industrija papira. U Štajerskoj je jaka industrija motornih vozila, željeza i čelika te industrija prerade. U Tirolu su jake industrije stakla i drveta te se u Beču nalazi središte financijskih usluga. (URL 6)

Slika 2. Kartografski prikaz Austrije

Izvor: Geology.com, <https://geology.com/world/austria-satellite-image.shtml>

4. GEOGRAFSKE ZNAČAJKE ALPA

Prema Bilenu i Bučaru (2004), Alpe obuhvaćaju visok planinski prostor veličine otprilike 220 000 km². Alpe su u političkom pogledu podijeljene između sedam država: Austrije, Švicarske, Slovenije, Italije, Francuske, Lihtenštajna i Njemačke. Međutim, samo su tri u cijelosti ili pretežno alpske zemlje: Lihtenštajn (100 %), Austrija (70 %) i Švicarska (60 %). Curić, Glamuzina, Opačić (2013) navode da duljina Alpa od Sredozemnog mora u Francuskoj pa do panonskog prostora u Sloveniji iznosi oko 1.200 km, a širina varira između 135 do 260 km. Najviši vrh je Mt. Blanc u Francuskoj, visok 4.807 m. Alpe su složena planinska regija koje visinom i oštrim planinskim vrhovima razdvajaju Europu, čineći prirodnu granicu između južne i središnje Europe. Uzdignutost i nabranost gorja rezultat je mlađeg geološkog razvoja (većim dijelom u tercijaru), ali pojedini kompleksi značajno se razlikuju po građi i sastavu. Tako, primjerice, u središnjem dijelu dominira zona kristalinskih stijena, a sjeverno i južno od te zone uglavnom je vapnenačko gorje s mlađim stijenama. Ipak, Alpe su u prometnom smislu vrlo dobro valorizirane i danas je to regija koja ne dijeli, već spaja južnu i srednju Europu, prostor dodira i suradnje, snažne gospodarske aktivnosti, kulturnih zbivanja i događanja, regija visokog životnog standarda. Za turistički je razvoj od posebnog značenja činjenica što su vrlo izražene pejsažne, ali i druge razlike (visina, širina, smjer pružanja planinskih lanaca, klima...) između Istočnih i Zapadnih Alpa. Granica između njih ide otprilike zamišljenom crtom od jezera Como na jugu do Bodenskog jezera na sjeveru. Klima alpskog područja je različita, a ovisi posebno o visini. Alpe primaju relativno velike količine oborina jer su blizu Sredozemlja i Atlantskog oceana. U zimskim mjesecima snježne su oborine učestale, a s nadmorskom visinom raste i broj dana zadržavanja snijega u tlu. Tektonika Alpa uvjetovala je i postanak brojnih termalnih vrela, gdje su se danas razvili značajni i vrlo atraktivni centri zdravstvenog turizma. Alpe su i najveći hidrografski čvor Europe, odakle se vode slijevaju u Sredozemno, Sjeverno, Jadransko i Crno more.

Slika 3. Kartografski prikaz Alpa

Izvor: Britannica, <https://www.britannica.com/place/Alps>

Prema Hrvatskoj enciklopediji, biljni pokrov Alpa sastoji se od pojasa šumske i planinske vegetacije. Biljne zajednice šumskog pojasa ovise o nadmorskoj visini. U nižim područjima, od 800 do 1700 metara, prevladavaju listopadne šume te četinjače. Samo unutar dolina, u nižim dijelovima, nalaze se borove šume. U najnižem šumskom pojasa nalaze se šume hrasta kitnjaka i graba, a iznad njega nalazi se bukva, na 1300 metara. Također, u gornjem pojasa nalaze se i jele, a iznad njih nalazi se pojas četinjača u kojem se nalaze smreke, ariš i limba te u Istočnim Alpama, iznad, nalazi se klekovina bora. Tijekom godina čovjek je svojim utjecajem izmijenio biljni pokrov Alpa. Najveće promjene nastale su u najnižem području. Ljudi su širili pašnjake i livade kako bi mogli prehraniti stoku u planinama te su time potisnuli gornju granicu šume. U Alpama žive razne životinje te neke vrlo rijetke vrste poput alpske divokoze, alpskog kozoroga, alpskog bijelog zeca, alpskog svisca i alpske voluharice, a što se tiče ptica, mogu se vidjeti alpska bijelka te alpska kamenjarka. Osim životinja, ljudi su naselili Alpe još u paleolitikumu, a indoeuropsko stanovništvo naselilo se u brončanom dobu. Ilirima se pripisuje halštatska kultura; oni su se naselili nakon Italika. Nakon Ilira na sjeveru su se naselili Kelti te Reti. U seobama naroda u Alpe su prodrli Slaveni i Germani. Francuske Alpe naselili su Francuzi, dok su Talijani naselili južne alpske doline; Retoromani su naselili Južni Tiro i Graubünden. Veći dio Istočnih Alpa naselili su Nijemci, a Slovenci su naselili dio Koruške, južnu Štajersku te

Kranjsku. Naseljavali su uglavnom doline te niže dijelove padina, na nadmorsku visinu u prosjeku od 800 do 1000 metara. (URL 7)

Prema Hrvatskoj enciklopediji, velik potencijal ima hidroenergija jer su vodeni tokovi velik energetska izvor. Elektroenergija je vrlo važna na alpskom prostoru. Dugačku tradiciju na alpskim područjima drže stočarstvo te proizvodnja mlijeka. Poljoprivreda je jako razvijena; uglavnom se proizvode žitarice, krumpir te ponegdje vinova loza. Drvna industrija vrlo je snažna upravo zbog bogatstva šuma na tim prostorima, kao i tekstilna prerađivačka industrija. Turizam je također vrlo važna i snažna grana u gospodarstvima zemalja na alpskom području, i to ne samo zimski već i ljetni turizam. Željeznički promet vrlo je važan. Pruga preko Semmeringa povezuje Beč i Jadran, dok je preko Mont Cenis Francuska povezana s Italijom, a preko Simplona Švicarska je povezana s Italijom. Važna je i pruga koja prolazeći kroz Karavanke i Visoke Ture između Villacha i Bad Gasteina povezuje istočno alpsko područje. U visokom području nalaze se dugački tuneli, poput Simplona, koji je dugačak 19,8 kilometara te povezuje Švicarsku i Italiju. Bazni tunel Gotthard dugačak je 57,1 kilometar te se nalazi u Švicarskoj. Osim željezničkog prometa, vrlo je važan i cestovni promet. Suvremene autoceste uglavnom prolaze planinama te najpovoljnijim prijevojima. U Zapadnim Alpama izdvajaju se čvorišta oko Sankt Gottharda i Torina. U Istočnim Alpama izdvajaju se prijevoji Bernina, Arlberga i Brennera. Za prostor Istočnih Alpa važni su i pravci koji presijecaju planinski lanac Tura. Poznata je visoko alpska cesta do Grossglocknera. Tunel pod Karavankama povezuje istočnoalpska područja s Jadranom. (URL 7)

5. TURISTIČKE REGIJE ALPA U AUSTRIJI

Geografski gledano, u Austriji se nalaze četiri turističke regije u kojima se nalaze brojni turistički lokaliteti, a to su: Zapadne Alpe, Sjeverne Alpe, Južne Alpe i Peripanonska regija. U ovom radu predstavljeni su lokaliteti u alpskom predjelu Austrije, odnosno u Zapadnim, Sjevernim i Južnim Alpama.

Slika 4. Kartografski prikaz turističkih regija Austrije

Izvor: Curić, Z., Glamuzina, N., Opačić, T. (2013). *Geografija Turizma*.

5.1. ZAPADNE ALPE

Zapadne Alpe turistički su najvažnije zbog zimskoga sportsko-rekreacijskog turizma. Obilježene su blagim nagibima padina, što pogoduje razvoju zimskih sportova. U geomorfološkom pogledu to je najatraktivniji dio Austrije, osobito planinski sustav Visokih Tura. Poznat je po najvišem austrijskom vrhu, Grossglockneru (3797 m) (Curić, Glamuzina, Opačić, 2013).

5.1.1. Innsbruck

Innsbruck je glavni grad pokrajine Tirol. Grad se nalazi na rijeci Inn, po kojoj je i dobio ime. Nalazi se u srcu Alpa, gdje se sastaju prošlost i budućnost. Brojni spomenici Innsbrucka svjedoče o bogatoj povijesti. Tragovi doseljenika datiraju još iz ranog kamenog doba. Grad je bio važna destinacija i za doba Rimljana. Oni su izgradili cestu još u 15. stoljeću prije Krista. Grad je dobio ime 1187. godine nakon što je izgrađen most preko rijeke Inn. Godine 1429. grad je postao prijestolnica Tirola. Zimske olimpijske igre 1964. i 1976. doprinijele su prepoznatljivosti grada kao zimske sportske destinacije. Ulice Innsbrucka pune su barokne i gotičke arhitekture u starom gradu. Osim kulturnih i povijesnih znamenitosti, grad je poznat i kao sveučilišni grad. Brojni dvorci i crkve svjedoče o burnoj povijesti grada. Dvorac Ambras svojim veličanstvenim vrtovima, malim slapovima i slobodnim paunovima vraća u renesansno razdoblje. (URL 8)

Slika 5. Dvorac Ambras

Izvor: Trip Advisor, https://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g190445-d241159-Reviews-Schloss_Ambras_Innsbruck-Innsbruck_Tirol_Austrian_Alps.html

Carska palača, Ottoburg i bazilika Wilten govore o bogatoj prošlosti Innsbrucka i njegovim velikim ličnostima poput cara Maksimilijana I., koji je ostavio velik pečat gradu. Grad nudi posjetiteljima razne aktivnosti poput skijanja, *snowboardinga*, skijaškog trčanja, hodanja na krpeljama, planinarenja, brdskog biciklizma i mnogih drugih. (URL 8)

Slika 6. Innsbruck

Izvor: <https://www.kayak.com/Innsbruck.17003.guide>

5.1.2. Bregenz

Bregenz, poznat još i kao Grad pored jezera, glavni je grad pokrajine Vorarlberg te magnet za ljubitelje kulture. Grad se nalazi na istočnoj obali Bodenskog jezera, koje je simbol grada. To je treće jezero po veličini u srednjoj Europi te nudi razne kulturne i sportske aktivnosti. Na jezeru se nalazi najvažnija austrijska luka. (URL 10)

Slika 7. Bodensko jezero

Izvor: <https://t24hs.com/13-top-attractions-things-to-do-in-bregenz/>

Kula Maritinstrum nalazi se u srednjovjekovnoj jezgri grada te privlači ljubitelje modernog graditeljstva. Kulturnim vrhuncem smatra se Festival u Bregenzu s tradicijom duljom od pedeset godina, kada se na pozornici na jezeru održavaju razne izvedbe orkestara, opera te drugih festivalskih priredbi. Bregenz je bio jedno od najsnažnije utvrđenih mjesta u regiji u keltsko doba. Nakon što su Rimljani osvojili to područje, izgradili su civilni grad s forumom, hramskom četvrti, tržnicama te bazilikom. Iz ovog razdoblja sačuvani su opsežni arheološki ostaci, npr. mozaici. U Gornjem gradu, staroj jezgri Bregenza, i danas su većim dijelom očuvane gradske zidine iz srednjeg vijeka. (URL 11)

5.1.3. Ischgl

Ischgl je grad u pokrajini Tirol. Smješten je u dolini Paznaun, na 1.400 metara nadmorske visine, i okružen je visokim planinama koje stvaraju prekrasnu alpsku kulisu. Većina skijaških staza, kao i cjelokupni kapacitet skijališta, nisu vidljivi iz doline, nego počinju tek na planini, iznad 2.000 metara nadmorske visine. Ischgl je poznat kao elitna skijaška destinacija te po velikom broju barova i restorana. U toj poznatoj zimskoj destinaciji skijaška sezona traje od kraja studenoga do početka svibnja. (URL 12)

Slika 8. Ischgl

Izvor: <https://www.tyrol.com/places/a-ischgl>

U gradu se svake godine održava muzički festival „Top of the Mountain“ na kojem sudjeluje velik broj svjetskih zvijezda, kao što su Robbie Williams, Tina Turner, Elton John, Mariah Carey i drugi. (Mondo Travel)

5.1.4. Kitzbühel

Kitzbühel je jedno od najpoznatijih austrijskih skijališta. Također se nalazi u saveznoj pokrajini Tirol. Poznato je okupljalište elite, a legendarna skijaška staza Svjetskog kupa Streif/Hahnekamm privlači skijaše iz cijelog svijeta. Grad je smješten u nizini između skijaških padina Hahnenkamma i Kitzbüheler Horna te nudi posebnu austrijsku atmosferu kojoj pridonose bogata gastronomska ponuda i hoteli. (URL 12)

Destinacija ne nudi samo zimski turizam, već i cjelogodišnji, jer nudi preko 1000 kilometara pješačkih staza, preko 80 biciklističkih staza te 12 staza za trkače koje privlače turiste koji se bave sportskim aktivnostima. (URL 13)

Slika 9. Kitzbühel

Izvor: <https://www.snowmagazine.com/ski-resort-guide/austria/kitzbuhel-ski-resort>

5.1.5. Ledenjak Pasterze

Ledenjak Pasterze posebno je zanimljiv iskusnim alpinistima. Nalazi se u Koruškoj, u Nacionalnom parku Visoke Ture, neposredno ispod najviše austrijske planine, Grossglockner.

Dugačak je oko 8,5 kilometara, ali zbog globalnog zatopljenja sve brže gubi na masi. Godišnje se smanjuje za 10 do 20 metara. To je najveći austrijski ledenjak. (URL 14)

Slika 10. Ledenjak Pasterze

Izvor: <https://www.rak-rijeka.org/ledenjak-pasterze-i-ledenjackski-tecaj-06-i-07-10-2012/>

5.1.6. Bad Gastein

Bad Gastein je lječilišni grad u saveznoj pokrajini Salzburg. Također je dio Nacionalnog parka Visoke Ture. Grad je poznat po *wellnesu* i lječilišnim tretmanima. Lječilište Heilstollen jedinstveno je jer u unutrašnjosti planine posjetitelji odmaraju i udišu topao, vlažan zrak koji sadrži radon, koji ima protuupalni učinak. Takav oblik liječenja smanjuje bol i ima pozitivan učinak na imunološki sustav. (URL 15)

5.1.7. Grossglockner

Najviši austrijski vrh je Grossglockner, visok 3798 metara, do kojega vodi jedna od najsjajnijih planinskih cesta na svijetu, koja je otvorena od svibnja do listopada od 1935. godine. (URL 16) Cesta je dugačka 48 kilometara te ima 36 zavoja. Na cesti se nalaze brojne info točke, petnaest izložbi te dvanaest avanturističkih postaja. Grossglockner se nalazi u Nacionalnom parku Visoke Ture. Najviša točka alpske ceste jest Edelweiss Spitze, koja se nalazi na nešto iznad 2500 metara. Cesta je pogodna za razne rekreativne aktivnosti poput šetnje,

planinarenja, biciklizma ili motociklizma. Tijekom tih aktivnosti mogu se vidjeti i razne životinje, poput svizaca, divokoza, kozoroga ili orlova. (URL 17)

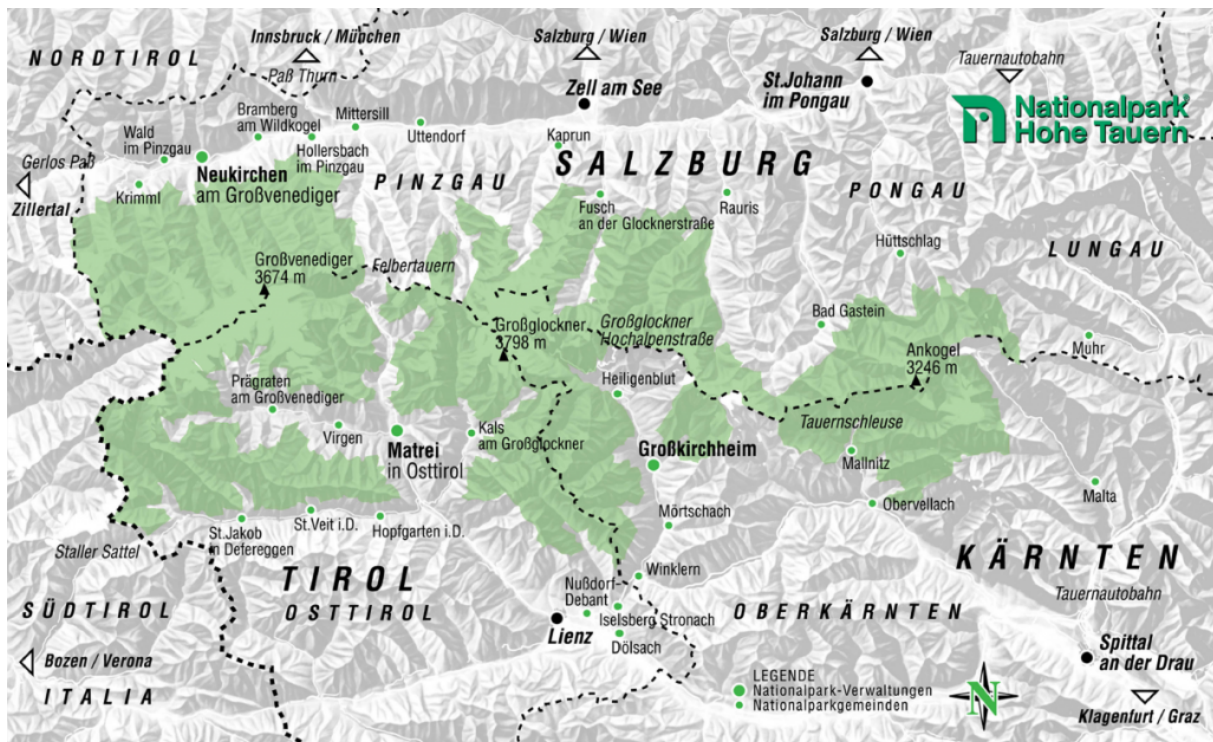
5.1.8. Ledenjačko jezero Achensee

Achensee je planinsko jezero koje je smješteno između planina Karwendel i Brandenbergovih Alpa, a mještani Tirola rado ga nazivaju svojim morem. Jezero je vrlo bistro te je smaragdozelene boje, a na najdubljem mjestu duboko je 133 metra. Na jezeru leže mjesta Achenkirch, Maurach i Pertisau. Jezero je turistički valorizirano. Prvi gosti posjetili su jezero koje je pripadalo benediktincima još u 15. stoljeću. Benediktinci su tamo ugostili tirolske vladare, a car Maksimilijan odsjeo je u obližnjoj lovačkoj kući. Danas gosti odsjedaju u hotelima koji se nalaze uz obalu jezera te se bave raznim sportskim rekreativnim aktivnostima poput planinarenja, jedrenja, surfanja, ronjenja, biciklizma ili brdskog biciklizma. (URL 18)

5.1.9. Nacionalni park Visoke Ture

Nacionalni park Visoke Ture (njem. *Hohe Tauern*) prostire se kroz tri savezne države: Tirol, Korušku i Salzburg. To je najveći zaštićeni prostor u srednjoj Europi, a ujedno i najveći i najstariji nacionalni park Austrije. Park se proteže na više od 1.800 km² te se u njemu nalazi više od 10 000 životinjskih vrsta. Park ima tri velika centra za posjetitelje, a to su centar Mittersill, BIOS doživljajni svijet nacionalnog parka u Mallnitzu te centar Matrei u Istočnom Tirolu. (URL 19) Krajolik je raznolik jer se tamo nalaze najviši vrh, Grossglockner, vodopadi Krimmler te ledenjaci. U parku se nalaze više od 300 vrhova preko 3000 metara nadmorske visine, 332 ledenjaka s ukupnom površinom od 126 četvornih kilometara, 279 potoka/rijeka, uključujući 57 ledenjačkih potoka, 26 značajnih slapova te brojni mali slapovi, 551 planinsko jezero. Samo 35 % površine nacionalnog parka čine pašnjaci ili kultivirani krajolik. (URL 20)

Slika 11. Kartografski prikaz Nacionalnog parka Visoke Ture

Izvor: <https://www.sport-oesterreich.at/landkarte-nationalpark-hohe-tauern>

5.2. SJEVERNE ALPE

Druga turistička regija su Sjeverne Alpe. Građene su od nepropusnih stijena, od vapnenačke su građe. Najvažniji resursi u regiji su hidrografski resursi – ledenjačka jezera Salzkammergut, od kojih posebno treba izdvojiti Mondsee i Wolfgangsee. U regiji je važan i termalni turizam, kojemu je glavno središte Bad Ischl, dok je najposjećenije zimovalište Schladming.

5.2.1. Linz

Linz je glavni grad savezne pokrajine Gornje Austrije. Poznat je po bogatoj kulturi te renesansnoj arhitekturi. U gradu se nalazi Mozartova kuća u kojoj je skladao svoje skladbe. Također, u gradu se nalazi i najstarija austrijska crkva, crkva sv. Martina. Posjetitelji mogu doći do vidikovca najstrmijom uspinjačom u Europi. (URL 21)

Godine 2009. uvršten je na UNESCO-ovu mrežu kreativnih gradova zbog medijske umjetnosti. Na temelju nedavnog urbanog razvoja, koji je naglasio kulturu i kreativnu ekonomiju, Linz ima znanje i iskustvo u suradnji na visokoj razini za doprinos mreži. UNESCO-ova mreža kreativnih

gradova (UCCN) stvorena je 2004. kako bi promicala suradnju s gradovima i među gradovima koji su kreativnost identificirali kao strateški čimbenik održivog urbanog razvoja. (URL 22)

Slika 12. Linz

Izvor: <https://www.urlaubstracker.de/linz-tipps/>

5.2.2. Salzkammergut

Salzkammergut je prirodni krajolik koji se proteže od Salzburga do planine Dachstein, a proteže se kroz tri savezne pokrajine; to su Gornja Austrija, kroz koju se proteže najveći dio, zatim Štajerska i Salzburg. Regija je poznata po rudnicima soli, zaštićena je od 1997. godine i nalazi se na listi Svjetske baštine. Posjetitelji mogu posjetiti jezera, diviti se divnim planinskim panoramama, posjetiti stara austrijska sela te upoznati kulturu i običaje. (URL 23)

Sustavna proizvodnja soli u regiji provodila se još u srednjem brončanom dobu, kada se voda skupljala u posude i isparavala. Podzemno vađenje soli započelo je krajem kasnog brončanog doba. Grad Hallstatt ponovno je izgrađen u kasnom baroknom stilu nakon požara 1750. godine koji je uništio drvene zgrade. (URL 24)

Izvor: <https://whc.unesco.org/en/list/806>

5.2.3. Bad Ischl

Bad Ischl je gradić koji se nalazi u Gornjoj Austriji. Dio je prirodnog krajolika Salzkammergut. Svojim gostima nudi razne mogućnosti da upoznaju grad i njegovu kulturu. Osim što je grad kulture, također je i trgovački, kongresni i toplički grad. Gradić ima bogatu turističku ponudu, nudi *wellness* i spa sadržaje u termama Salzkammergut, kulturna događanja, muzeje, spomenike, izletišta i slično. (URL 25)

5.2.4. Mondsee

Jezero Mondsee nalazi se u Gornjoj Austriji. Mondsee je jedno od najvećih i najtoplijih jezera u regiji Salzkammergut. Dugačko je 11 kilometara, a široko 2 kilometra. Temperatura vode doseže do 27 °C. Turiste privlače jedrenje, surfanje, ronjenje, plivanje i drugi vodeni sportovi. (URL 26)

5.2.5. Wolfgangsee

Jezero se nalazi u regiji Salzkammergut. Dobilo je ime po svetom Wolfgangu, koji je istoimeno mjesto učinio hodočasničkim mjestom u srednjem vijeku. Voda jezera najveće je kvalitete. Temperatura vode u prosjeku je 22° C. Površina jezera iznosi 12,4 km². Nalazi se

na 538 metara nadmorske visine. Prosječna dubina je 52 metra, a na najdubljem mjestu duboko je 114 metra. (URL 27)

5.2.6. Schladming

Schladming je poznato skijaško odredište koje se nalazi u Štajerskoj u dolini Ennstal. Nalazi se na 745 metara nadmorske visine. Grad leži u središtu četiriju planina koje čine skijaško područje. Na planinama se nalazi 167 kilometara skijaških staza, povezanih sa 62 žičare. (URL 28) Turistička ponuda obiluje smještajnim kapacitetima koji turistima pružaju razne usluge, poput *wellnessa*, kako bi se mogli opustiti nakon skijanja. Mjesto također obiluje i turističkim objektima. (URL 29)

5.2.7. Zellersko jezero

Zellersko jezero (njem. *Zeller See*) nalazi se na rubu Nacionalnog parka Visoke Ture, u saveznoj državi Salzburg. Nalazi se na nadmorskoj visini od 750 metara. Površina jezera iznosi 4,7 km². Jezero je dugo 4, a široko 1,5 kilometar. Na najdubljem mjestu duboko je 68 metara. (URL 30) Na zapadnom dijelu obale nalazi se grad Zell am See. U gradiću se nalaze plaže te se turisti mogu baviti vodenim sportovima. Gondolom se može doći do planine Zell te se zimi može skijati, a ljeti planinariti ili šetati po pješačkim stazama. (URL 31)

5.2.8. Nacionalni park Kalkalpen

Nacionalni park otvoren je 1997. godine u pokrajini Gornja Austrija. Prostire se na 20.850 hektara te obuhvaća najveće šumsko područje u Austriji. Nalazi se na 385 do 1963 metra nadmorske visine. Čak 80 % površine prekriveno je smrekom, bukvom i jelom. Prirodni ciklus života može se promatrati u parku s obzirom na to da su mrtva stabla važan prostor za kukce, a na trulim stablima može se vidjeti kako insekti i mikroorganizmi razgrađuju ostatke u plodan humus. (URL 32) U parku se nalazi Centar za posjetitelje Ennstal, panoramski toranj Wurbauerkogel te Turistički informativni centar. (URL 33)

5.2.9. Nacionalni park Thayatal

Nacionalni park Thayatal nalazi se u istoimenoj dolini na području Donje Austrije, na samoj granici s Češkom, te je otvoren 2000. godine. Prostire se na 1360 hektara, a zajedno s češkim

dijelom veličine je 7700 hektara. Rijeka Thaya tvori prirodnu granicu između dviju zemalja dužine 23 kilometra. Nacionalni park Thayatal leži na jasnoj klimatskoj granici. Dok s istoka prevladava suha panonska klima, na visokim visoravnima Waldviertela prevladava vlažna atlantska klima. Zbog toga se u nacionalnom parku miješaju kontinentalna i srednjoeuropska flora i fauna. Mjesto Hardegg jedino je selo u Nacionalnom parku Thayatal te je sa svojih osamdesetak stanovnika najmanje selo u Austriji. (URL 34)

Slika 14. Kartografski prikaz nacionalnih parkova

Izvor: <https://archive.nationalparksaustria.at/en/pages/general-information-64.aspx.html>

5.3. JUŽNE ALPE

Najdulju turističku tradiciju imaju upravo Južne Alpe, jer su tijekom povijesti bile dobro povezane željeznicom sa Sredozemljem. Južne Alpe također su vapnenačke građe, a u turističkom su pogledu najvažnija ledenjačka jezera Vrpsko i Osojsko, na kojima je ljeti razvijen kupališni turizam, pa se nazivaju i „Austrijskom rivijerom“ (Curić, Glamuzina, Opačić, 2013).

5.3.1. Klagenfurt am Wörthersee

Klagenfurt am Wörthersee glavni je grad savezne pokrajine Koruške i nalazi se na istočnoj obali Vrpskog jezera. U gradu se nalazi povijesna jezgra sa značajnim građevinama i raznim spomenicima. Također je poznat kao sveučilišni grad, bogat kulturnim sadržajima i raznim aktivnostima. Grad je zanimljiv ljubiteljima kulture koji mogu potražiti zabavu u kazalištu,

jednom od muzeja ili koncertnoj dvorani, jednako kao i planinarima, koji svoju vrstu zabave mogu potražiti na Karavankama. (URL 34)

Neke od atrakcija su dvorac Hochosterwitz, crkva Marije Saala, Neuer Platz i skulptura krilatog zmaja, minijaturni grad sastavljen od modela nekih od najprepoznatljivijih građevina iz cijelog svijeta – Minimundus, Regionalni muzej te Klagenfurtska katedrala. (URL 35)

Prema Hrvatskoj enciklopediji, grad je utemeljen u 12. stoljeću, ali nije imao veću važnost do 16. stoljeća, kada je Maksimilijan I. ondje stacionirao vojsku. Grad je tada postao glavni grad pokrajine Koruške. (URL 36)

Slika 15. Kartografski prikaz Klagenfurta am Wörthersee

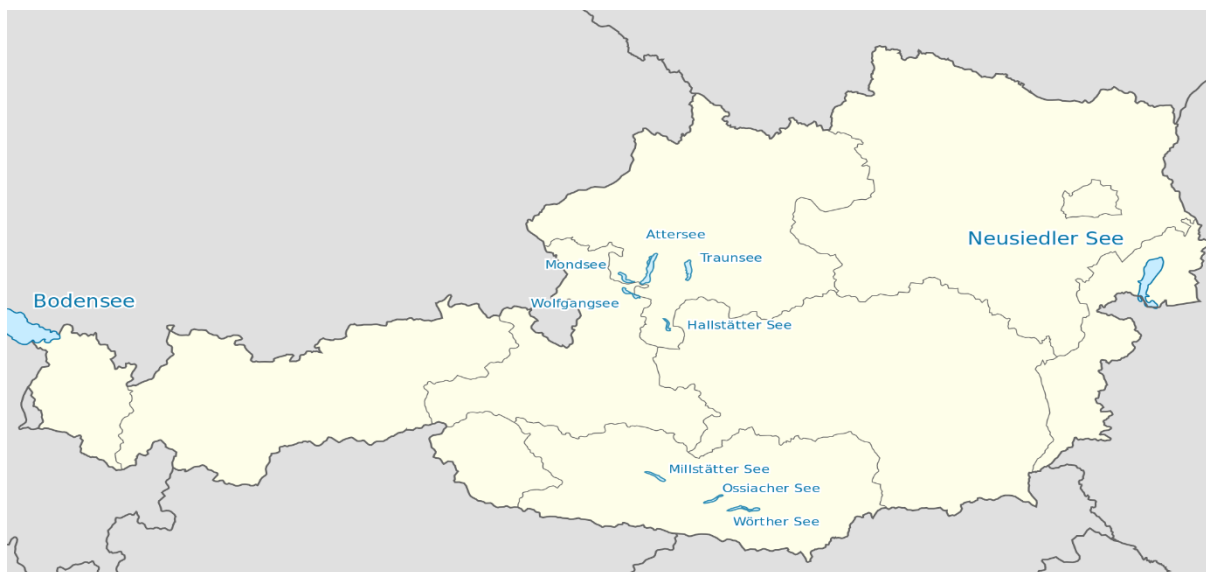

Izvor: <https://www.visitcarinthia.at/destinations/winter/klagenfurt-am-woerthersee/>

5.3.2. Vrpsko jezero

Vrpsko jezero (njem. *Wörthersee*) alpsko je jezero koje se nalazi u Koruškoj, velikim dijelom u Klagenfurtu. To je najveće jezero u Koruškoj. Jezero je pogodno za kupanje jer je čisto i toplo, ljeti nerijetko dosegne temperaturu od 28 °C. Na obali jezera nalaze se brojna kupališta. Zimi se površina jezera smrzne pa se pretvara u klizalište. Također, turistički je valorizirano te se nudi bogata gastronomska ponuda. Za aktivnije posjetitelje moguće su razne sportske aktivnosti, poput biciklizma ili brdskog biciklizma. (URL 37)

Slika 16. Kartografski prikaz jezera u Austriji

Izvor: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_lakes_of_Austria#/media/File:Austria_10_largest_lakes.svg

5.3.3. Osojsko jezero

Osojsko jezero (njem. *Ossiacher See*) nalazi se u Koruškoj te nudi razne sadržaje. Posjetitelji mogu uživati na jezeru uz brojne priredbe i koncerte ili se baviti biciklizmom, šetnjom ili uživati u pogledu na jezero dok se voze žičarom do gorja Gerlitzten. (URL 38)

5.3.4. Mariazell

Mariazell je hodočasnički gradić koji se nalazi u saveznoj pokrajini Štajerskoj. To je jedna od najvažnijih hodočasničkih destinacija u Europi. Gradić krasi bazilika koja je gotičke i barokne arhitekture. Svake godine gradić posjeti više od milijun posjetitelja iz cijelog svijeta. Hodočasnička ruta „Via Sacra“ vodi do Mariazella. Ruta je stara 800 godina te hodočasnici hodaju ovim „svetim putem“ od južnog dijela Beča do bazilike. (URL 39)

Izvor: <https://hkm.hr/hrvati-izvan-hrvatske/sto-godina-hodocasca-gradiscanskih-hrvata-u-mariazell-2/>

5.3.5. Obertauern

Obertauern je zimsko turističko odredište u Saveznoj državi Salzburg. Nalazi se na 1750 metara nadmorske visine i dio je Nacionalnog parka Visoke Ture. Okružen je planinskim lancima, a snijeg je zajamčen od studenoga do svibnja. Turistička ponuda bogata je smještajnim kapacitetima i ugostiteljskim objektima koji se nalaze na samim skijalištima ili u neposrednoj blizini. Ukupna dužina skijaških staza iznosi 100 kilometara. (URL 40) Staze su uglavnom srednje težine. (URL 41)

Izvor: <https://www.absolutetravel.co.uk/ski-trips/austria/obertauern>

5.3.6. Jezero Weissensee

Ledenjačko jezero nalazi se u Koruškoj u južnim Alpama, na 930 metara nadmorske visine. Nalazi se u zaštićenom području, odnosno u parku prirode. Dugačko je 11,6 kilometara. Površina je 6,5 km², a maksimalna temperatura doseže do 24 °C. Boja vode jezera varira od tirkizno plave do smaragdno zelene. (URL 42) Turisti se na jezeru mogu baviti raznim aktivnostima, poput ribolova i raznih drugih vodenih sportova, planinarenja, biciklizma ili vožnje turističkim brodom po jezeru. Zimi se jezero smrzne te je moguće roniti ispod leda, pecati, igrati hokej na ledu ili klizati se. (URL 43)

5.3.7. Millstättersko jezero

Ledenjačko Millstättersko jezero (njem. *Millstätter See*) nalazi se u Koruškoj te je to najdublje jezero u toj pokrajini. Duboko je 141 metar te se nalazi podno planine Mirnock. Površina jezera iznosi 13 km², a nalazi se na 588 metara nadmorske visine. Dugačko je oko 12, a široko oko 2 kilometra. Na sjevernoj obali nalaze se gradovi Seeboden, Millstatt i Döbriach, dok je južna obala šumovita. (URL 44)

5.3.8. Nacionalni park Gesäuse

Nacionalni park Gesäuse nalazi se u Štajerskoj, osnovan je 2002. godine te je najmlađi nacionalni park u Austriji. Prostire se na 12 118 hektara. Najvećim dijelom parka prostire se šuma, a rijeka Enns stvara staništa za mnoge rijetke vrste životinja i biljaka na netaknutom dijelu rijeke dugom gotovo devet kilometara. Fauna je raznolika zbog različitih staništa: kamenjara, planinskih pašnjaka, šuma i vode. Zato se tamo mogu pronaći razne životinje, poput endemskih kukaca i pauka, divokoza, orlova, jelena, vidri, tigrastih kornjaša, kljunaša te svizaca. U parku se također nalaze 1234 vrste leptira. Flora je također raznolika; u parku se nalaze endemi poput gaure, koja raste samo između Dachsteina i Hochschwaba, zatim alpski mak te vrsta orhideje poznata kao gospina papučica. (URL 45)

6. TURISTIČKI PROMET AUSTRIJE

Austrijski ured za vanjsku trgovinu navodi da je austrijski zimski turizam jedan od najboljih na svijetu, zbog austrijske gostoljubivosti, omjera cijene i kvalitete te visokorazvijene turističke infrastrukture. Razvijena infrastruktura vrlo je važna za pružatelje usluga na području zimskog turizma. Kako bi turisti lakše i brže došli do skijališta, koriste se žičare. Austrija je svjetski lider u području žičara te se godišnje u zimskoj sezoni preveze do 600 milijuna osoba i ostvari do 55 milijuna skijaških dana. Zimi su osim žičara vrlo važni i smještajni i gastronomski objekti te objekti za rekreaciju. Turisti borave na planinama i ljeti, stoga ljetni turizam nije zanemariv, a gotovo 80 % žičara vozi i ljeti. Na planinama se tada odvijaju planinarenje, brdski biciklizam, obilazak planinskih sela, šetnja uz jezera te druge aktivnosti. (URL 46)

U sljedećoj tablici može se vidjeti broj dolazaka turista 2002., 2012. te 2022. godine.

Tablica 2. Broj dolazaka po godinama

Savezna država	2002.	2012.	2022.
Gradišće	641,792	938,125	1,027,132
Koruška	2,426,576	2,823,826	3,077,969
Donja Austrija	1,825,309	2,475,849	2,618,789
Gornja Austrija	1,981,172	2,553,437	2,872,657
Salzburg	4,750,920	6,269,126	7,094,969
Štajerska	2,614,448	3,400,704	4,122,181
Tirol	8,171,157	9,897,584	11,029,088
Vorarlberg	1,728,314	2,200,874	2,354,170
Beč	3,220,234	5,604,522	5,597,133
Ukupno	27,359,922	36,164,047	39,794,088

Izvor: <https://www.statistik.at/en/statistics/tourism-and-transport/tourism/accommodation/arrivals-overnight-stays>

Savezno ministarstvo rada i gospodarstva Republike Austrije navodi da iako je Austrija mala zemlja, uspješno je dosegla visoku poziciju na svjetskoj ljestvici. Prema UNWTO-u, 2021. godine dosegla je 8. mjesto u svijetu po broju međunarodnih turističkih dolazaka. Unutar Europske unije Austrija je na 5. mjestu po posjećenosti, a na 8. mjestu po prihodima. (URL 47)

Ministarstvo gospodarstva i rada Austrije navodi da je posljednjih desetljeća Austrija postala jedna od vodećih svjetskih turističkih destinacija. Unatoč tome što je mala zemlja i unatoč broju stanovnika, Austrija je posljednjih godina među 15 međunarodno najposjećenijih zemalja. Dodana vrijednost turizma (izravna i neizravna) iznosi 30,3 milijarde eura u 2019., a prosječni

nominalni turistički izvoz po stanovniku iznosio je 2 308 eura. U 2019. godini registrirano je 46,2 milijuna gostiju, od čega 31,9 milijuna stranih turista. U različitim smještajnim objektima ostvarili su 152,7 milijuna noćenja. Ovaj povijesni rekord temelji se na sve većoj potražnji s prosječnom stopom rasta od 4 % godišnje između 2015. i 2019. Dok je 2020. i 2021. kriza izazvana virusom COVID-19 zaustavila uzlazni trend, turizam se značajno oporavio 2022. godine. Austrija je primila oko 39,8 milijuna gostiju, uključujući 26,2 milijuna stranih turista, koji su ostvarili 136,9 milijuna noćenja. Dolasci su manji za 14 %, a noćenja za 10 % u odnosu na rekordnu 2019. godinu. Da je turizam važna grana austrijskoga gospodarstva, može se vidjeti iz udjela bruto domaćeg proizvoda, koji je u godini prije pandemije, 2019., bio 7,6 %. U 2020. bio je 4,5 %, a 2021. iznosio je 4,1 %. Domaći i strani gosti potrošili su oko 37,9 milijardi eura 2019., 2020. potrošili su 21,3 milijarde eura, a 2021. potrošeno je 20,8 milijardi eura. Najviše turista je iz Njemačke, Austrije i Nizozemske. Oni ostvaruju oko 75 % svih noćenja. Kao i 2019., najviše gostiju u 2022. putovalo je u Tirol, a zatim slijede Salzburg i glavni grad, Beč. U ljeto 2022. godine 78 % svih turista putovalo je u Austriju automobilom, 10 % vlakom, 5 % zrakoplovom i 3 % karavanom ili kamperom. (URL 48)

Sljedeća tablica prikazuje broj noćenja u 2002., 2012. te 2022. godini. Može se zaključiti da broj dolazaka raste.

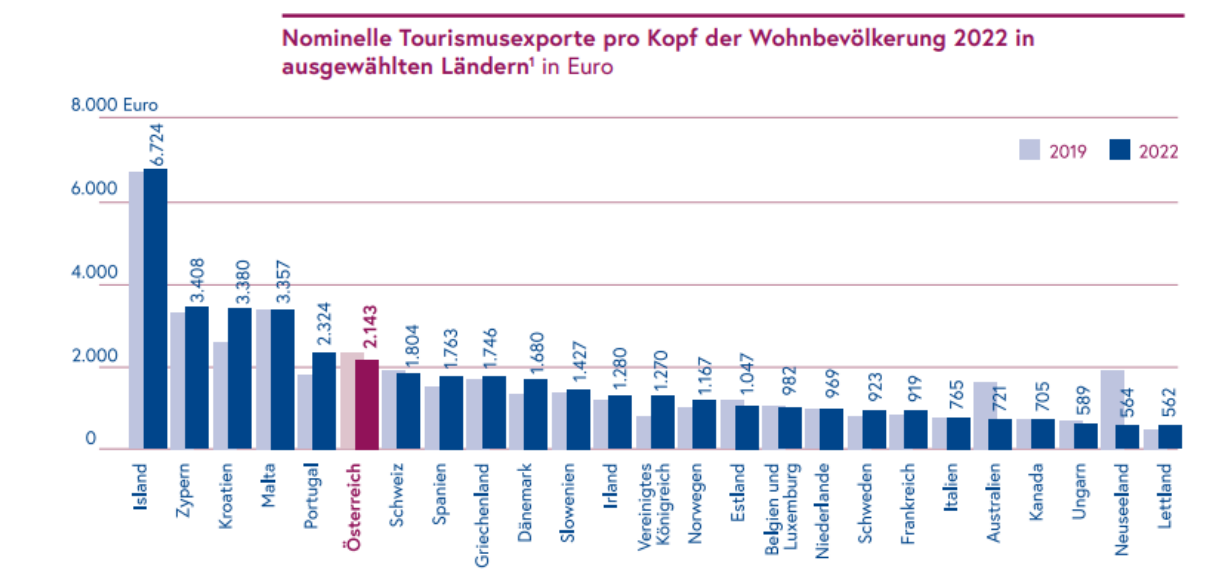
Tablica 3. Broj noćenja po godinama

Godina	Broj noćenja
2002.	116,804,452
2012.	131,016,081
2022.	136,912,168

Izvor: <https://www.statistik.at/en/statistics/tourism-and-transport/tourism/accommodation/arrivals-overnight-stays>

Savezno ministarstvo rada i gospodarstva navodi da je nominalni turistički izvoz po glavi stanovnika znatno pao u vrijeme pandemije 2020. i 2021. godine u odnosu na druge europske zemlje. Nakon pandemije gospodarstvo se obnavlja te je Austrija 2022. godine ponovno pri vrhu u međunarodnom turizmu. Sljedeća slika pokazuje da je na 6. mjestu u svijetu po prihodu po glavi stanovnika, s 2143 eura. Ispred Austrije nalaze se Island na prvom mjestu, Cipar na drugom mjestu, Hrvatska na trećem mjestu, Malta na četvrtom mjestu te Portugal na petom mjestu. (URL 49)

Slika 19. Nominalni turistički izvoz po glavi stanovnika

Izvor: <https://www.bmaw.gv.at/Themen/Tourismus/Tourismus-in-Oesterreich/lagebericht.html>

7. ZAKLJUČAK

Austrija je atraktivna zemlja koja privlači mnoge turiste zbog bogate turističke ponude koju čine prirodna bogatstva poput planinskih lanaca, idiličnih alpskih jezera koja ljeti postaju rivijere te dolina. Ta prirodna bogatstva nalaze se u alpskim i izvanalpskim pokrajinama, a u ovom radu istaknute su neke destinacije u alpskim regijama. U Austriji se nalaze tri turističke alpske regije, a to su Zapadne Alpe, Sjeverne Alpe i Južne Alpe.

Austrija je zemlja bogate povijesti, kulture te prirodnih i antropogenih resursa. Prava oaza za ljubitelje prirode i avanturiste koji se bave zimskim sportovima. Turizam je jako razvijen, kao i turistička i prometna infrastruktura. Alpe zauzimaju 75 % površine zemlje te se Austrija smatra izrazito alpskom zemljom. Svjetski je lider u području žičara koje povezuju planine s mjestima u nizini i koje su vrlo važno prijevozno sredstvo, čak i ljeti, kada vozi 80 % žičara. Zimi mnogo doprinose zimskom turizmu, odnosno zimskim sportovima poput skijanja. Ljeti turisti također koriste žičare te koriste planinu za planinarenje, brdsko bicikljanje te druge rekreativne aktivnosti. Austrija također nudi *wellness* i luksuzne spa centre, koji privlače one koji traže opuštanje i regeneraciju. Grad Bad Gastein, na primjer, poznat je po svojim termalnim izvorima i *wellness* centrima koji pružaju opuštajuće iskustvo. U radu su analizirana još i skijaška odredišta Ischgl, Kitzbühel, Schladming, Obertauern te gradovi Klagenfurt am Wörthersee, Innsbruck i Bregenz. Ljeti se turisti hlade i kupaju u planinskim jezerima koji doprinose razvitku ljetnog turizma. Također, posjećeni su i Nacionalni parkovi Gesause, Kalkalpen, Thayatal te Visoke Ture, koje pokrivaju velik dio zemlje te se prostiru kroz tri pokrajine. U Visokim Turama također se nalazi i najviši austrijski vrh, Grossglockner, do kojega vodi zapanjujuća visokoalpska cesta. Osim skijališta, u radu je analizirano i hodočasničko odredište Mariazell.

Da je turizam gospodarski važna grana, dokazuje turističko izvješće za 2022. godinu u kojem je navedeno da je Austrija na 6. mjestu po nominalnom turističkom izvozu po stanovniku s 2143 eura. Također se po broju dolazaka i noćenja kroz 2002., 2012. i 2022. godinu može vidjeti kako trend raste. Iako su Alpe vrlo valorizirane u Austriji, od skijališta preko alpskih jezera i rijeka, Alpe i Austrija mogu ponuditi još i više. U Austriji još ima mjesta za napredak i razvitak turističkog potencijala na alpskom području.

LITERATURA

1. Arriva Travel. <https://arrivatravel.hr/skijanje-kategorija/schladming1> (15.8.2023.) – URL 28
2. Austria.info. Der Wörthersee in Kärnten: Grandezza des Südens. <https://www.austria.info/de/aktivitaeten/seen-und-natur/wasserreich-oesterreich/badeseen-in-oesterreich/der-woerthersee-in-kaernten> (8.8.2023.) – URL 37
3. Austria.info. Auf Pilgerwegen durch Österreich. <https://www.austria.info/de/aktivitaeten/wandern-und-alpen/pilgern-in-oesterreich> (7.8.2023.) – URL 39
4. Austria.info. Bregenz, <https://www.austria.info/en/where-to-go/cities/bregenz> (7.8.2023.) – URL 11
5. Austria.info. Der Tiroler Achensee: Erfrischung zwischen den Bergen. <https://www.austria.info/de/aktivitaeten/seen-und-natur/wasserreich-oesterreich/badeseen-in-oesterreich/achensee> (15.8.2023.) – URL 18
6. Austria.info. Die 6 schönsten Seen im Salzkammergut. <https://www.austria.info/de/aktivitaeten/seen-und-natur/wasserreich-oesterreich/badeseen-in-oesterreich/wolfgangsee#die-6-schoensten-seen-im-salzkammergut> (15.8.2023.) – URL 27
7. Austria.info. Flora, fauna i klima. <https://www.austria.info/hr/usluge-cinjenice/o-austriji/flora-fauna-i-klima#klima> (1.8.2023.) – URL 2
8. Austria.info. <https://www.austria.info/de/aktivitaeten/seen-und-natur/wasserreich-oesterreich/badeseen-in-oesterreich/weissensee> (16.8.2023.) – URL 42
9. Austria.info. <https://www.austria.info/de/reiseziele/regionen/obertauern> (15.8.2023.) – URL 40
10. Austria.info. <https://www.austria.info/hr/aktivnosti/jezera-i-priroda/popis-austrijskih-nacionalnih-parkova> (15.8.2023.) – URL 19
11. Austria.info. <https://www.austria.info/hr/aktivnosti/jezera-i-priroda/popis-austrijskih-nacionalnih-parkova> (16.8.2023.) – URL 32
12. Austria.info. <https://www.austria.info/hr/turisticke-destinacije/gradovi/innsbruck> (6.08.2023.) - URL 8
13. Austria.info. Nature and Climate, <https://www.austria.info/en/service-and-facts/about-austria/nature-climate> (1.8.2023.) – URL 1

14. Austria.info. Visokoalpska cesta Grossglockner. <https://www.austria.info/hr/ljeto/visokoalpska-cesta-grossglockner> (15.8.2023.) – URL 16
15. Austrija.info. Bregenz. <https://www.austria.info/hr/turisticke-destinacije/gradovi/bregenz> (4.6.2023.) – URL 10
16. Austrija.info. <https://www.austria.info/hr/turisticke-destinacije/gradovi/linz> (4.6.2023.) – URL 21
17. Bad Ischl.salzkammergut. <https://badischl.salzkammergut.at/bad-ischl-bietet/sehenswuerdigkeiten/oesterreich-poi/detail/430003938/stadtfuehrung-bad-ischl.html> (4.6.2023.) – URL 25
18. Bilen, M., Bučar, K., (2004.): Osnove turističke geografije (3. dopunjeno i izmijenjeno izdanje), Mikrorad, Zagreb.
19. Bundesministerium Arbeit und Wirtschaft. Tourismus in Österreich 2022. <https://www.bmaw.gv.at/Themen/Tourismus/Tourismus-in-Oesterreich/lagebericht.html> (27.8.2023.) – URL 49
20. Curić, Glamuzina i Opačić. Geografija turizma. Zagreb: Tiskara Zelina; 2013.
21. European wilderness society. <https://wilderness-society.org/austrias-biggest-glacier-is-rapidly-disappearing-the-pasterze/> (17.8.2023.) – URL 14
22. Federal Ministry Republic of Austria Labour and Economy. International data. <https://www.bmaw.gv.at/en/Topics/tourism/tourism-statistics/international-data.html> (20.8.2023.) – URL 47
23. Federal Ministry Republic of Austria Labour and Economy. National data. <https://www.bmaw.gv.at/en/Topics/tourism/tourism-statistics/national-data.html> (26.8.2023.) – URL 48
24. Gastein. <https://www.gastein.com/en/gastein/gastein-valley/bad-gastein/> (1.7.2023.) – URL 15
25. Grossglockner Hochalpenstrasse. <https://www.grossglockner.at/gg/en/thehighalpineroad/thehighalpineroad> (15.8.2023.) – URL 17
26. Hrvatska enciklopedija. Alpe. <https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=1960> (15.8.2023.) – URL 7
27. Hrvatska enciklopedija. <https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=4687> (20.8.2023.) – URL 4

28. Hrvatska enciklopedija. Klagenfurt. <https://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=31722> (7.8.2023.) – URL 36
29. Hrvatska enciklopedija. Zeller See. <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=67093> (15.8.2023.) – URL 30
30. Hrvatska turistička zajednica. Austrija: Profil emitivnog tržišta – izdanje 2022. https://www.htz.hr/sites/default/files/2022-02/Austrija_profil_2022.pdf (6.8.2023.) – URL 3
31. Hrvatska turistička zajednica. Austrija: Profil emitivnog tržišta – izdanje 2023. <https://www.htz.hr/sites/default/files/2023-02/Austrija%20-%20izdanje%202023.pdf> (10.8.2023.) – URL 5
32. Innsbruck.info. <https://www.innsbruck.info/> (6.8.2023.) – URL 9
33. Kitzbühel. Home of Sport and Lifestyle. <https://www.kitzbuehel.com/en/> (16.8.2023.) – URL 13
34. Mein Bezirk. Der Millstätter See. https://www.meinbezirk.at/spittal/c-lokales/der-millstaetter-see_al137649 (17.8.2023.) – URL 44
35. Mondo Travel. <https://www.mondotrkitzavel.hr/austrija> (4.6.2023.) – URL 12
36. Mondsee – Irrsee. Mondsee lake. <https://mondsee.salzkammergut.at/en/oesterreich-poi/detail/202458/mondsee-lake.html> (15.8.2023.) – URL 26
37. Nationalpark Hohe Tauern. <https://hohetauern.at/en/nature/national-park.html> (15.8.2023.) – URL 20
38. Nationalpark Kalkalpen. https://www.kalkalpen.at/en/Visit_Experience/Visitor_Centres (16.8.2023.) – URL 33
39. Nationalpark Thayatal. <https://www.np-thayatal.at/en/pages/start-351.aspx> (16.8.2023.) – URL 34
40. Nationalparks Austria. <https://www.nationalparksaustria.at/en/national-park-gesaeuse.html> (17.8.2023.) – URL 45
41. Salzkammergut. <https://www.salzkammergut.at/en/> (10.7.2023.) – URL 23
42. Ski – Austria. <https://www.ski-austria.com/schladming/skiing.php> (15.8.2023.) – URL 29
43. Ski portal. <https://www.skiportal.hr/skijaliste/skijanje-obertauern/> (15.8.2023.) – URL 41
44. Trip n holidays. <https://hr.tripnholidays.com/1467-klagenfurt-a-k-klag-hr#menu-1> (7.8.2023.) – URL 35

45. UNESCO. <https://en.unesco.org/creative-cities/linz> (4.6.2023.) – URL 22
46. UNESCO. <https://whc.unesco.org/en/list/806> (10.7.2023.) – URL 24
47. Ured za vanjsku trgovinu. Pregled. https://www.advantageaustria.org/hr/zentral/branchen/tourismus-knowhow_infrastruktur/overview/Ueberblick.hr.html (7.8.2023.) – URL 46
48. Ured za vanjsku trgovinu. Važni sektori. <https://www.advantageaustria.org/hr/zentral/business-guide/zahlen-und-fakten/wirtschaft/wichtige-sektoren/wichtige-sektoren.hr.html> (15.8.2023.) – URL 6
49. Visitvillach.at. Gerlitzten Alpe - Ossiacher See. <https://www.visitvillach.at/de/gerlitzten-alpe-ossiacher-see.html> (8.8.2023.) – URL 38
50. Weissensee. <https://www.weissensee.com/en/Winter-World> (17.8.2023.) – URL 43
51. Zell am See Kaprun. <https://www.zellamsee-kaprun.com/en/experience/zell-am-see> (16.8.2023.) – URL 31

POPIS ILUSTRACIJA

Slika 1. Klima Austrije prema Köppenu	4
Slika 2. Kartografski prikaz Austrije.....	6
Slika 3. Kartografski prikaz Alpa.....	8
Slika 4. Kartografski prikaz turističkih regija Austrije	10
Slika 5. Dvorac Ambras	11
Slika 6. Innsbruck.....	12
Slika 7. Bodensko jezero	12
Slika 8. Ischgl.....	13
Slika 9. Kitzbühel.....	14
Slika 10. Ledenjaka Pasterze	15
Slika 11. Kartografski prikaz Nacionalnog parka Visoke Ture	17
Slika 12. Linz	18
Slika 13. Hallstatt	19
Slika 14. Kartografski prikaz nacionalnih parkova.....	21
Slika 15. Kartografski prikaz Klagenfurta am Wörthersee	22
Slika 16. Kartografski prikaz jezera u Austriji.....	23
Slika 17. Mariazell	24
Slika 18. Obertauern.....	25
Slika 19. Nominalni turistički izvoz po glavi stanovnika	29

POPIS TABLICA

Tablica 1. Savezne države, glavni gradovi te broj stanovnika	5
Tablica 2. Broj dolazaka po godinama	27
Tablica 3. Broj noćenja po godinama.....	28